fotografie CORNELIE TOLLENS

tekst MINOU OP DEN VELDE

‘HET HOEFT NIET ALTIJD GROOT EN DRAMATISCH’

WENDE SNIJDERS (35) stopt vele dromen in één leven. Ze ZINGT *haar eigen nummers,* REIST *de wereld rond,* SCHILDERT, *werkt aan een internationale doorbraak en heeft met* ZURICH *haar eerste* FILMROL *te pakken.*

Top van Claes Iversen

‘Wende leeft als een topsporter,’ zegt een van haar beste vrienden, cabaretier Jan Jaap van der Wal. ‘Ze leeft voor haar vak, heel gedisciplineerd. Als ze aan een album werkt of vlak voor een groot concert staat, laat ze niemand toe.’ Wende (35) lacht die bewering meteen weg. ‘Nee joh, topsporters, dat zijn motherfuckers. Die leven echt spartaans. Dat doe ik helemaal niet!’ Maar even later bekent ze: ‘Eigenlijk klopt het wel. Ik moet wel gedisciplineerd leven, anders verkloot ik mijn tijd.’

De inrichting van haar huiskamer in Amsterdam-West spreekt boekdelen. Tegenover haar tweezitter knippert geen televisie – ‘veel te onrustig’ – maar doemt een reusachtig bureau op, vanwaar zij de BV Wende runt. Bij het raam staat een ezel. Soms schildert ze om een nieuw liedje voor zich te zien.

In 2011 was ze overwerkt. Ze nam een half jaar vrij en besloot zichzelf een gezond regime op te leggen. ‘Jarenlang had ik roofbouw gepleegd. Veel gesport, maar ook hysterisch hard gewerkt en nachten doorgehaald. Het roer moest om, anders kon ik mijn leven als performer niet meer volhouden.’ Ze deed een citroensapkuur om te ontgiften en nam afscheid van haar grote liefde, de sigaret. Haar keuken is nu een toonbeeld van gezond leven. Glazen potten met gojibessen, chiazaad en noten staan in rijen opgesteld. De koelkast ligt vol groente, rijstmelk en kokossap.

Ze heeft het nodig, een fit lijf. Een jaar geleden rondde ze met twee Berlijnse producers *Last Resistance* af, een robuust, experimenteel popalbum, en waagde ze zich meteen aan een nieuw avontuur: haar hoofdrol in de speelfilm *Zurich* van Sacha Polak, die volgend jaar uitkomt. Wende speelt de 37-jarige Nina, een afstandelijke, impulsieve vrouw. Als haar grote liefde Boris overlijdt, ontdekt ze dat hij er een ander gezin op na heeft gehouden. Wende: ‘Ze krijgt een soort kortsluiting in haar hoofd.’

Regisseur Sacha Polak dreef haar kersverse pupil tot het uiterste, vertelt Wende enthousiast. ‘Ik bestuur een truck, word overvallen, val in greppels, rij mensen aan, spring in het water, word verkracht, moet overgeven, maak ruzie en vecht. In de hele film zie ik er compleet afgeragd uit, kapot van verdriet en rouw. Op een gegeven moment schreeuw ik zelfs mijn stem stuk. O, dat vond ik zo erg. Mijn stem is alles wat ik heb!’

In eerste instantie zei ze nee tegen de rol, die door scenariste Helena van der Meulen speciaal voor haar werd geschreven. Wende: ‘Ik vond het eng. Acteren is een vak. Maar ze bleven aandringen.’ De film werd afgelopen najaar opgenomen in Nederland, België en Duitsland. Aan de opnamen ging een jaar repeteren vooraf. ‘Wende ging er honderd procent voor,’ aldus Polak, die in haar films haar actrices veelvuldig naakt toont in rauwe, seksueel expliciete scenes. ‘Maar de vrijscènes vond ze moeilijk.’

‘WAT JE LAAT ZIEN IN EEN FILM IS KLEIN, MAAR WAT ZICH ONDERTUSSEN BINNEN IN JE AFSPEELT IS HEEL GROOT’

Wende beaamt het: ‘Ik heb seks met een vrouw en twee mannen. Je ziet alles! Met Pieter Piron (een van haar tegenspelers, red.) ging het goed, dat was een soort choreografie, een dans. Maar een andere acteur schiep een persoonlijke, quasi-erotische sfeer, dat trok ik slecht. Ik vind het fijn als een seksscène technisch benaderd wordt, en niet met *method acting*, van laten we doen alsof we echt een relatie hebben. Ik ga ook niet met mijn gitarist naar bed, snap je?’

De dialogen vergden de meeste takes. ‘Ik ben van nature superexpressief, en Sacha zei steeds dat ik veel minder moest doen. Niet fronsen Wende, niet met je handen praten! Niet de emotie uitspelen, maar gewoon zijn. Mooie les toch? Wat je laat zien in een film is klein, maar wat zich ondertussen binnen in je afspeelt is heel groot. Ik kon heel zacht praten, want de camera registreert alles. O ja, realiseerde ik me, zo kan ik als zangeres ook op het toneel gaan staan. Het hoeft niet altijd groot en dramatisch.’

Filmen was een mooie ervaring, aldus Wende. ‘Maar ik heb nooit gedacht: ik kan acteren. Alleen toen ik moest zingen voelde ik me goed, haha! Dat heb ik trouwens heel weinig hoor, dat ik me in mijn element voel. Zelfs met zingen en liedjes maken.’

TOPSPORT

Zurich draait om rouw. Een emotie die Wende zelf leerde kennen toen haar vader in 2007 overleed aan een hersentumor. Vader Snijders was een gesloten man. ‘Hij was ongrijpbaar voor me. Soms vroeg ik: pap, waar ben je nou?’ Ze schreef het nummer *Hey* voor hem.

‘Hey are you okay / I’m so sorry about the things we’ll never get to say but / hey we never talked much anyway’

‘Ik heb lang met Sacha, de regisseur, gesproken over hoe diep het verlies van Nina’s man ingrijpt. We heb- ➪

ben steeds een link gelegd met mijn eigen leven, zodat ik me in Nina kon verplaatsen. Zij voelt zich enorm verraden omdat hij nog een ander gezin had. Ze denkt: ik zal wel geen reet waard zijn, als er zo met mij wordt omgegaan. Daar heeft de film een link met mij, en de relatie die ik met mijn vader had willen hebben. Dat als je die niet krijgt, je kunt denken dat je dus niet belangrijk genoeg bent om een relatie mee aan te gaan. Daar ga je muren van optrekken. Precies die muren waar ik nu in mijn leven geen reet aan heb.'

2007 bracht naast het verlies van haar vader nog meer grote veranderingen voor Wende. Haar relatie ging uit en ze kocht het knusse appartement waar ze nog steeds woont. Wende: 'In die tijd was ik een totale ramp. Ik kon niet voor mezelf zorgen, ik werkte alleen maar. Ik begon later in te zien dat een privéleven misschien ook een goed idee was. De afgelopen jaren heb ik leren koken, een thuis gemaakt, mijn koelkast gevuld en de kaarsen aangestoken. Ik wil een veilige omgeving voor mezelf maken, zodat ik veel risico kan nemen in mijn werk. Thuis moet het stabiel zijn. Maar daar moet ik hard voor werken. Dát is pas topsport.'

In 2010 ontmoette ze op een feestje een nieuwe liefde, met wie ze bijna vier jaar samenwoonde. Afgelopen Kerstmis is het uitgegaan. Hij is leraar op een middelbare school. 'We waren fan van elkaar, heel liefdevol. Maar we hadden andere dromen over het leven. Misschien hadden we ook te veel ons eigen leven. Ik ben drie maanden naar Berlijn geweest voor mijn album, en hij kon ook zes weken weg, dat vond ik best. Maar als ik geen verbinding voel, hoeft het voor mij niet. Ik wil in een relatie de diepte in kunnen. En ik wil, ook al wordt het moeilijk en pijnlijk, dat we blijven, en erover kunnen praten. Ik heb lang genoegen genomen met half contact, uit angst om afgewezen te worden. Ik wil me niet meer verschuilen omdat ik bang ben.'

Er is meer. 'Ik had met hem graag kinderen gewild. Het is een moeilijk onderwerp, omdat ik 35 ben. Maar ik wil geen kinderen als mijn relatie niet klopt. Ik wil geen relatie om de relatie, geen kind om het kind, ik wil niet zingen om het zingen, ik wil geen hit om de hit.'

De relatie ging vlak na de laatste draaidag van *Zurich* uit. Een pijnlijk toeval: spelen hoe je iemand verliest, om daarna zelf iemand te verliezen. Wende: 'Ik besefte door deze rol ook dat ik altijd weinig tijd heb genomen voor verdriet of rouw. Na de dood van mijn vader heb ik steeds meer durven voelen. Ook de donkere kanten, verdriet, zoals nu. Als je, zoals ik, hebt geleerd om altijd hard te werken, dan is emotie onhandig, omdat je daar tijd voor nodig hebt. Rouw, verdriet, woede, daar kan je wel hard overheen werken, maar op een gegeven moment gaat dat niet meer. Ik wil dat ook niet meer.'

'IK WIL GEEN RELATIE OM DE RELATIE, GEEN KIND OM HET KIND, IK WIL NIET ZINGEN OM HET ZINGEN, IK WIL GEEN HIT OM DE HIT'

CONTROLFREAK

Wendes arbeidsethos werd haar al jong ingeprent. Haar vader was civiel ingenieur, moeder werkte mee aan projecten in ontwikkelingslanden. Vanaf haar tweede jaar woonde ze achtereenvolgens in Engeland, Indonesië en Afrika. 'In Guinee-Bissau zat ik op de Franse school. Op mijn zevende had ik al repetities aardrijkskunde en geschiedenis, en moest ik gedichten van Rimbaud en Verlaine uit mijn hoofd leren. Later in Zeist deed ik gymnasium en zat ik op hockey, pianoles, jazzballet, en deed ik de vooropleiding theater. Altijd bezig, uit levenslustig fanatisme.'

Haar nieuwe show, *The Theatre Sessions*, gaat over strijdbaarheid, vertelt ze. Vanmorgen heeft ze haar plannen voorgelegd aan haar kostuumontwerpster. Enthousiast: 'Het moet zwart zijn, strak, grafisch belijnd, à la Yamamoto. Leer, dat lijkt me wel wat.' Controlfreak, zo typeren vrienden en collega's Wende. Ze beaamt het. 'Alles monitor ik. Van de arrangementen, het licht en het budget tot het lettertype op de cd aan toe. Ik heb de ideeën, daarna geef ik het over aan mijn team. Maar controle loslaten is supermoeilijk.'

In 2011 probeerde ze het nog: leven zonder doel, om haar overwerktheid de baas te worden. Ze ging reizen, naar Mallorca, Zuid-Afrika, Cambodja en Griekenland. Maar het hielp niet. 'Die maanden vrij voelden als tijdverspilling. Ik wil elke dag naar de wereld kijken en iets maken. Geen doel hebben voelt als chaos. Angstaanjagend. Niet kunnen loslaten blijft mijn valkuil. Maar het heeft ook met liefde te maken. Als ik iets heel goed doe... (begint te stralen) De beste kwaliteit is de grootste liefde.'

Het streven naar perfectie heeft ze van haar ouders geërfd, stelt een van haar beste vriendinnen, actrice Maaike Martens. 'Ik herinner me hoe na een belangrijk concert haar broer en moeder haar niet knuffelden, maar meteen riepen: "Het ging niet zo lekker hè?"'

'Hm ja, ik kom uit een kritisch nest,' reageert Wende. ➪

Jurk van Calvin Klein Collection

'Ik ben gekomen waar ik ben omdat ik wist dat er kritisch naar me gekeken werd. Dat maakt dat ik bang ben om fouten te maken. Mijn moeder is altijd nieuwsgierig naar wat ik doe en troost me als het niet goed gaat. Maar ze is ook een heftig type. Soms vind ik het moeilijk, als ze kritiek heeft terwijl ik mijn ziel heb blootgelegd. Toen ik mijn cd *No. 9* uitbracht zei ze: "Hij heeft minder intensiteit dan je vorige albums." Dat zei ze een dag nadat-ie was uitgekomen! Toen heb ik gezegd: je hebt gelijk, maar ik wil dat je één week hysterisch enthousiast bent, en daarna pas kritiek geeft. Dat begreep ze. Het grappige is dat ik zelf ook zo ben. Ik kan trots zijn op iemand en toch meteen zeggen: dit en dat zou anders kunnen.'

Haar vader benaderde het leven vanuit de ratio. 'Ik herinner me dat ik zakgeldverhoging wilde en mijn vader zei: "Dat is goed, als je eerst een begroting maakt." Zestien was ik, haha! Als ik boos of emotioneel was over iets, zei mijn vader altijd: "Nee, je moet er even de emotie uit halen en goed analyseren wat er gebeurt." Dat vind ik een mooie instelling, maar ook doodvermoeiend. Ik wil me ook ergens totaal in kunnen verliezen. Dat heb ik gevonden in wat ik nu doe.'

Later: 'Ik weet zeker dat mijn controledrang, mijn angst om te falen, en om niet gezien te worden, hun wortels hebben in de relatie met mijn ouders en hoe ik als kind in het buitenland heb geleefd. Vergankelijkheid, dat dingen voorbijgaan, heb ik altijd sterk gevoeld. Omdat ik vaak afscheid heb moeten nemen. Het voordeel is dat ik niet bang ben om mijn grenzen te verleggen. Ik ben hongerig. Maar ik wil nu vooral kijken waar ik muren heb opgetrokken, in de vorm van mijn controledrang. Kan ik die loslaten?'

Een interessante vraag, want haar agenda is voller dan ooit. Na haar theatertour zingt ze in mei in de productie *Winterreise*. Na de zomerfestivals gaat haar show in reprise en wil ze een nieuw album schrijven. Wende: 'Het voelt alsof er allemaal rails in mijn hoofd zitten. Ik wissel steeds van spoor naar spoor. Ik heb yoga nodig om rustig te worden, en helder. Dan voel ik welke kant ik op moet.'

Elke dag om zeven uur doet ze in opperste concentratie haar oefeningen. Onder haar zwarte rock-'n-rolltenue (Balenciaga, Ann Demeulemeester of Rick Owens) schuilt een afgetraind, gespierd lichaam, klaar voor de komende optredens. De film *Zurich* zal in 2015 uitkomen. Maar eerst wil ze nog een ander doel bereiken: haar internationale doorbraak. 'Ik wil in Duitsland en België spelen. Dit najaar moet *Last Resistance* in Duitsland verschijnen. Daar willen ze mijn album pas uitbrengen als het in Nederland een groot succes is. Maar ik heb er nu nog maar vijfduizend verkocht.'

'ALS JE, ZOALS IK HEBT GELEERD OM ALTIJD HARD TE WERKEN, DAN IS EMOTIE ONHANDIG, OMDAT JE DAAR TIJD VOOR NODIG HEBT'

De tijd van gouden platen lijkt voorbij nu ze experimentele popnummers maakt. 'Op *Last Resistance* heb ik elektronica toegevoegd en heftige arrangementen. Ik begrijp wel dat dat niet heel geschikt is voor de radio, maar ik wil geen compromissen sluiten. Ik schrijf niet voor tussen de schuifdeuren, ik wil mensen inspireren. Een zeer ijdel deel van mij wil commercieel succes hebben. En die erkenning krijg ik niet. Maar ik geloof dat dit mijn weg is. Ik wil de rest van mijn leven liedjes en shows maken, maar alleen op mijn manier. Dat staat vast.' ➪

Wende Snijders toert nu met haar show 'The Theatre Sessions' door Nederland. Kijk voor de speellijst op wende.nu

styling Lisa Anne Stuyfzand _ haar en make-up Ingrid van Hemert voor Clinique en Balmain Hair @ House of Orange _ met dank aan Studio Emstige Zaken